

Sygn. akt III CZ 41/11

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSA Marek Machnij (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.

w W.

przeciwko P. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 października 2011 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 19 kwietnia 2011 r.,

oddała zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2011 r. odrzucił skargę pozwanego o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 23 marca 2010 r.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że pozwany, jako podstawę wznowienia postępowania, podał wykrycie przez niego nowych dowodów w postaci zeznań świadków – pracowników powodowego banku, z których wynika, iż powód nie wypowiedział umów kredytowych osobom, które kontynuowały umowę z innym przedsiębiorcą w zakresie zakupu tych samych nieruchomości. Jednak w przypadku skarżącego, inaczej niż wobec innych kredytobiorców, nie przekazał on temu przedsiębiorcy danych pozwanego. Wskazuje to, jego zdaniem, że brak przedłożenia dokumentu w postaci aktu notarialnego nabycia nieruchomości przez spółkę L., który został wskazany przez powoda jako przyczyna wypowiedzenia umowy, nie miał znaczenia dla zamierzonego przez strony celu umowy, jakim była budowa mieszkania, a tym samym nie doszło do spełnienia przesłanki skutecznego odstąpienia od umowy kredytowej zawartej między stronami.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarga o wznowienie postępowania podlegała odrzuceniu jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia, ponieważ – pomijając kwestię, że powołane przez pozwanego dowody w postaci zeznań świadków złożonych w innym postępowaniu nie zostały załączone do skargi – wskazane przez niego środki dowodowe w postaci zeznań świadków, złożonych między wrześniem 2010 r. a lutym 2011 r. w postępowaniu przygotowawczym w sprawie karnej, nie mogą być uznane za podstawę wznowienia postępowania, przewidzianą w art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ zostały złożone już po wydaniu wyroku, którego dotyczy ta skarga.

W zażaleniu na to postanowienie skarżący zarzucił naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi w wyniku uznania, iż powołany dowód z zeznań świadków nie stanowi ustawowej podstawy wznowienia, pomimo że wskazani

świadkowie posiadali wiedzę o okolicznościach istotnych dla sprawy już przed dniem 23 marca 2010 r., więc wykrycie ich istnienia i faktów, które mogą potwierdzić, uzasadnia wznowienie postępowania w sprawie. Wskazał także na przekroczenie przez Sąd Apelacyjny granic oceny skargi, wynikających z art. 410 k.p.c., przez wymaganie od skarżącego wykazania, a nie jedynie uprawdopodobnienia, że powołane fakty i dowody mają istotny wpływ na wynik sprawy. Na tych podstawach wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie złożonej przez niego skargi.

Powód Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. w W. nie ustosunkował się do zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Skarżący trafnie wskazuje, że świadkowie, których zeznania znajdują się w materiałach bliżej wymienionego postępowania przygotowawczego, mogli występować w tym charakterze przed dniem 23 marca 2010 r., ale nie przesądza to, by ich wykrycie stanowiło dostateczną przyczynę wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c.

Przede wszystkim wziąć trzeba pod uwagę, iż zgodnie z w/w przepisem można żądać wznowienia postępowania również w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Z tego przepisu wynika, że dla skutecznego powołania się na zawartą w nim podstawę – z uwzględnieniem okoliczności, istniejących w niniejszej sprawie – niezbędne byłoby jednoczesne spełnienie następujących przesłanek:

- 1) wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych,
- 2) które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy,
- 3) z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Powyższe przesłanki wyznaczają jednocześnie zakres wstępnej kontroli formalnej, dokonywanej na podstawie art. 410 k.p.c., która może skutkować odrzuceniem skargi o wznowienie w razie stwierdzenia, że przytoczone w niej okoliczności nie mieszczą się w ustawowej podstawie wznowienia. Merytoryczna ocena wpływu tych okoliczności lub środków dowodowych na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia wchodzi natomiast w zakres orzekania o skardze podczas jej rozpoznania co do istoty.

Odnosząc to do treści ocenianej skargi, wskazać należy, że po pierwsze, skarżący nie wyjaśnił w niej jednoznacznie, czy chodzi mu o nowe okoliczności faktyczne, czy o nowe dowody, a w tym ostatnim wypadku – czy nowym środkiem dowodowym w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. są zeznania świadków utrwalone w aktach postępowania przygotowawczego (w ten sposób zinterpretował skargę Sąd Apelacyjny), czyli dowody z dokumentów w postaci protokołów zeznań świadków, czy też sami świadkowie, którzy powinni zostać przesłuchani po wznowieniu postępowania w sprawie (co stwierdzono w zażaleniu).

Ponadto powołanie się na zeznania świadków, złożone w toku postępowania przygotowawczego w sprawie karnej, zostało dokonane w sposób zbyt ogólny, żeby mogło dojść na tej podstawie do wznowienia postępowania. Jak trafnie zauważył Sąd Apelacyjny, skarżący nie dołączył treści tych zeznań do skargi, przedstawiając jedynie informacje, jakie uzyskał po zapoznaniu się z nimi i wnioski, które wyciągnął na tej podstawie. Nie wskazał także konkretnych pracowników, których zeznania powinny stanowić podstawę wznowienia postępowania. Co więcej, jak wynika z dołączonego przez skarżącego zarządzenia prokuratora z dnia 21 marca 2011 r., wydano mu uwierzytelnione kserokopie protokołów przesłuchania świadków, a więc dysponował on tymi dokumentami i mógł przedstawić je w postępowaniu wznowieniowym. Skarżący nie spełnił tym samym w dostatecznym stopniu obowiązku wskazania podstawy wznowienia i jej uzasadnienia stosownie do art. 409 k.p.c.

Po drugie, biorąc pod uwagę argumentację skarżącego, jak również motyw wyroku z dnia 23 marca 2010 r. przedstawione przez Sąd Apelacyjny, nie można podzielić stanowiska skarżącego, że dowody z zeznań świadków mogłyby mieć

istotny wpływ na ostateczny wynik sprawy. Okoliczności, dotyczące innych kontrahentów powódki, wskazujące na odmienne traktowanie podobnych umów kredytowych, nie mogą doprowadzić do skutecznego podważenia oceny Sądu Apelacyjnego, że odstąpienie przez bank od umowy zawartej ze skarżącym zostało dokonane w sposób skuteczny. Przesłanki odstąpienia, wskazane w art. 493 § 2 k.c., oceniane być powinny przede wszystkim w odniesieniu do konkretnego stosunku zobowiązaniowego, zaś praktyka stron w zakresie podobnych umów ma w tym wypadku znaczenie drugorzędne.

Z tego punktu widzenia nie może ulegać najmniejszym wątpliwościom, że formalnie powodowy bank miał podstawy do wypowiedzenia umowy kredytowej zawartej z pozwanym, skoro – co nie było przez niego kwestionowane przed wydaniem zaskarżonego wyroku i także obecnie nie jest negowane w treści skargi – nie dostarczył on w wymaganym terminie odpowiednich dokumentów, określonych w tej umowie. W tym zakresie zupełnie innym zagadnieniem mogłoby być natomiast powstanie ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej banku za nienależyte wykonanie umowy, na co wydaje się wskazywać pozwany poprzez twierdzenia o nierównym potraktowaniu go przez bank w stosunku do innych kredytobiorców znajdujących się w podobnej sytuacji.

W związku z tym wziąć jednak trzeba pod uwagę, że zgłaszanie takich roszczeń odszkodowawczych i przedstawianie ich do potrącenia w postępowaniu zakończonym zaskarżonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 23 marca 2010 r. sygn. akt I ACa 174/10 nie mogło – jak trafnie wyjaśniono w uzasadnieniu w/w wyroku – być skutecznie dokonane, ponieważ zgodnie z art. 493 § 3 k.p.c. w tamtym postępowaniu, jako toczącym się początkowo w trybie nakazowym, do potrącenia mogły być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami, o których mowa w art. 485 k.p.c., tymczasem ewentualna wierzytelność odszkodowawcza pozwanego względem powodowego banku niewątpliwie nie była stwierdzona takimi dokumentami. W konsekwencji nie można przyjąć, że wyjaśnienie okoliczności faktycznych, przedstawionych w skardze, i za pomocą powołanych w niej dowodów, mogłoby mieć jakikolwiek wpływ na merytoryczny wynik powyższej sprawy.

Brak jest więc podstaw do uznania, iż zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego przekraczało granice określone w art. 410 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.